

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

О.І. Печенка, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Сучасна система освіти не є сталим процесом, вона повинна відповідати вимогам часу не лише за змістом, а і за формою подання. Найбільш активне впровадження дистанційних технологій, дає можливість розвитку вищої освіти на якісно новому рівні. Стан дистанційної освіти національного ринку не відповідає міжнародним вимогам, що суттєво зменшує можливість входження у світовий інформаційний та комунікаційний простір. Лише розуміння того факту, що сучасний абітурієнт – це активна людина, яка користується Інтернетом як джерелом інформації та сучасним засобом зв'язку, яка прагне якісно використовувати свій час, приводить до нової парадигми вищої освіти, де значна роль надається методам активного пізнання, самоосвіті, дистанційним освітнім програмам.

Система дистанційної освіти має ряд переваг і значно розширює коло потенційних студентів. Одержати освіту дистанційно має можливість молодь, яка бажає поєднувати навчання з роботою або проживає у віддаленій місцевості; військовослужбовці; домогосподарки; керівники; бізнесмени або студенти, що бажають паралельно одержати освіту. Таку зручну для студентів форму освіти набагато раніше, ніж Україна, ввели США, ВНЗ Європи, Канада.

Важливим при застосуванні дистанційної освіти є технічне забезпечення та роль викладача, який постійно повинен здійснювати моніторинг та удосконалення навчально-методичних матеріалів. Технічна сторона характеризується системами, які використовуються ВНЗ при впровадженні дистанційної форми. На сьогодні в Україні використовується широка номенклатура систем дистанційного навчання, як за відкритим кодом, так і платних (широковживаних та специфічно орієнтованих). До основних відносяться:

– системи дистанційного навчання, відомі в англійській мові літературних джерелах, як Learning management systems (LMSs), – це прикладні програмні продукти для управління навчальною діяльністю, що дозволяють розробляти та поширювати електронні навчальні матеріали, забезпечувати спільний доступ до інформації, організувати та контролювати навчальний процес із формуванням пакету відповідної звітної документації. Недоліком для українського

освітнього ринку є, на нашу думку, висока вартість продукту та складність у використанні. Так, програмний пакет eLearning Server 3000 використовує Вінницький національний технічний університет;

- веб-орієнтована система керування навчанням ATutor. Функціональні можливості ATutor не лише не поступаються системі eLearning Server 3000, але й за деякими показниками випереджають її, а саме: можливість не тільки відслідковувати, але й керувати розвитком процесу. Програмний продукт є простим у встановленні, налаштуванні та підтримці для системних адміністраторів; викладачі (інструктори) можуть досить легко створювати та переносити навчальні матеріали та запускати свої онлайн-курси;

- система LAMS, що пропонує викладачу інтуїтивно зрозумілий інтерфейс для створення навчального контенту, який може включати в себе різні завдання, як для індивідуальної, так і групової роботи та фронтальну роботу з навчальною групою. Недоліком системи є часткова підтримка російської/української мови, обмежена система перевірки знань (як і у ATutor), відсутність підтримки модульності, тобто LAMS – система-моноліт;

- Moodle (модульне об'єктно-орієнтоване середовище дистанційного навчання) — безкоштовна, відкрита (Open Source) система дистанційного навчання (СДО). Система використовується у понад 175 країнах світу. Перевагами Moodle над вищезазначеними системами є можливість розширення за рахунок зовнішніх модулів, достатньо розвинута система звітності, підтримка зовнішніх тестів, а також високий ступінь надійності та відсутність обмежень за кількістю слухачів. Недоліками системи є високі вимоги до кваліфікації спеціалістів для налаштування та підтримки системи; необхідність використання потужного серверу та широкого каналу. У навчальному процесі Moodle використовує більшість навчальних закладів, у тому числі і наш університет.

Усі чотири розглянуті програмні продукти поширюються на основі GNU General Public License (GPL), яка, зокрема, дозволяє вільно використовувати, змінювати та доповнювати програму. Отже, дистанційна освіта є важливим чинником підвищення ефективності запровадження новітніх технологій навчання та забезпечення мобільності студентів, створення сприятливих умов для творчості, реалізації природної суті, соціальних потреб людини. Для досягнення успіху потрібно спиратися на взаємодію методологічних, навчальних та технологічних інновацій.